

OBSAH

ÚVOD / 13

ČÁST PRVNÍ: KRÁL UPROSTŘED POLITIKY / 21

1. „Běda zemi, jejíž král jest dítě“ 1278–1283 / 23

Návrat Václava II. v květnu 1283/23 • Potomci Přemysla Otakara II./24 • Český král pokořen před Vídní na podzim 1276/25 • Odboj Vítkovců/26 • Bitva u Suchých Krut / 30 • Napětí mezi králem Rudolfem a Otou Dlouhým/31 • Sňatek Václava a Guty v Jihlavě/32 • Nejvyšší úřady na sklonku vlády Přemysla Otakara II./34 • Svěcení biskupa Tobiáše/36 • Kunhuta a Václav na Bezdězu/37 • Královnin útěk na Opavsko / 38 • Útisk církevních ústavů od braniborských posádek/40 • Václav odvezen do Špandavy/40 • Tendenční popis strádání královice/42 • Další střet správce Oty a římského krále/43 • Sněm na přelomu let 1280/1281/46 • Údajný „první český sněm“ v květnu 1281/47 • Loupeže a živelní pohromy/48 • Smrt biskupa Bruna/50 • Konflikt správce Albrechta Saského s moravskou šlechtou/54 • Návrat levobočka Mikuláše/55 • Hladomor a epidemie v letech 1281–1282/58 • Ota Dlouhý v Čechách na podzim 1281/59 • Jednání o návratu královice/60 • Rudolfův zásah/61

2. Pod vlivem mocného Vítkovce 1283–1288 / 63

Úředníci ztělesňují kontinuitu/63 • Konflikt mezi stranou Záviše z Falkenštejna a skupinou kolem Purkarta z Vintřberka/66 • Na scéně levoboček Mikuláš/69 • Spojení Václava a Guty v Chebu v lednu 1285/72 • Privilegium Václava II. pro česká města z 24. května 1285/76 • Založení kláštera sv. Tomáše/79 • Smrt královny Kunhuty v září 1285/80 • Pacifikační tažení na Moravu/82 • Konflikt z Gerhardem z Obřan a jeho pokoření na Špilberku na konci února 1286/85 • Postup Habsburků v rakouských zemích/87 • Příchod královny Guty na jaře 1287/90 • Pomalá změna poměrů na pražském dvoře/92 • Závišova cesta do Uher za nevěstou/94 • Pokles Závišovy prestiže/96

3. Pád Záviše z Falkenštejna 1288–1290 / 99

Písemná svědectví o soudu se Závišovými příbuznými z let 1291 a 1306/99 • Závišovo zatčení/103 • Lenní hold Kazimíra Bytomského/106 • Snaha o výměnu Drážďan s Fridrichem Clemem/108 • Rudolf obléhá Václava na jaře 1289 v Chebu/110 • Odboj Vítkovců a Závišových přátel/110 • Václav u krále Rudolfa v Erfurtu/114 • Údajná dohoda Jindřicha Proba s uherským králem/115 • Datum Závišovy smrti/116 • Skon Jindřicha Proba/118 • Václav opět v Erfurtu/121 • Poprava Záviše z Falkenštejna/123 • Soudní jednání a zločin proti majestátu/124

4. Ovládnutí Malopolska

a podpora volby Adolfa Nasavského 1290–1292 / 129

Výsady pražskému biskupství/129 • Spojenecká smlouva s opolskými vévody/130 • Nové postavy u dvora: probošt Bernard, biskup Arnold, představitelé johanitů/132 • Ovládnutí Krakovska a konflikt českého krále s biskupem Arnoldem a Dietegenem

z Kastelu/137 • Smrt římského krále Rudolfa/138 • Bratr Herman, králův zpovědník/142 • Právní nároky na Malopolsko/146 • Schůzka s falckrabětem Ludvíkem a ovládnutí Chebu/149 • Volba Adolfa Nasavského římským králem 5. dubna 1292/154 • Odměny volitelům a úmluvy Adolfa s českým králem/157 • Požár Prahy v dubnu 1291/162 • Fundace zbraslavského kláštera v létě 1292 a tažení proti Lokýtkovi/163 • Založení Nového Sandeku/166

5. Založení zbraslavského kláštera a upevňování pozic 1292–1297 / 169

Úmysl založit klášter a průtahy s tím spojené/169 • Reálné kroky založení a prvotní věno/171 • Václavův opětovný zájem o Míšeňsko/176 • Smíření Václava s Albrechtem Habsburským, návštěvy v Praze a ve Vídni roku 1293/180 • Hrad Bezděz v rukou Hynka z Dubé; jeho vztah ke králi/183 • Konflikt s krakovským biskupem Prokopem a jeho smrt/186 • Volba Jana Muskaty s českou asistencí/188 • Případ zrádného kaplana Alexia a získání královské koruny Přemyslem Velkopolským/192 • Vražda polského krále/196 • Smlouva s Oldřichem z Hradce a odstranění nevlastního bratra Mikuláše z Opavska/198 • Polepšení postavení Berouna/206 • Král Adolf v konfliktu s Wettiny/207 • Setkání římského krále s Václavem II. v Grünhainu/208 • Přenos ostatků Přemysla Otakara II. ze Znojma ke sv. Vítu roku 1296, smrt Václavových blízkých/210 • Vyjednávání v Římě o korunovaci, Petr z Aspeltu vyšehradským proboštem a basiliejským biskupem/215 • Václavova přízeň Brnu, založení královské kaple/217 • Petr z Aspeltu jedná v Římě/221

6. Od pražské do hnězdenské korunovace 1297–1300 / 225

Václav korunován českým králem o Letnicích 1297/225 • Popis obřadu a regálií/227 • Položení základního kamene na Zbraslavi, turnaj a pasování/232 • Prostor slavnosti: katedrála sv. Víta/235 • Otázka korunovační liturgie/236 • Podoba královské koruny/239 • Smrt královny Guty/242 • Koalice proti králi Adolfovi/246 • Poměry v Polsku/248 • Setkání panovníků ve Vídni v únoru 1298/249 • Albrecht sbírá síly proti římskému králi/252 • Sesazení krále Adolfa Nasavského/253 • Bitva u Göllheimu a Adolfova smrt/255 • Řádná volba Albrechtova 27. července 1298/257 • Václav si pojišťuje Míšeňsko a další území/262 • Dvorský sjezd v Norimberku a arciešnická služba českého krále/265 • Privilegium pro opata Heidenreicha/267 • Spor s Dětochem z Hořepníka/268 • Zisk Saydy a Boršenštejnu/271 • Dohoda v Kleče a Lokýtkova rezignace/273 • Velkopolská elita zve českého krále/276 • Výprava do Polska v létě roku 1300/279 • Václav korunován v Hnězdně polským králem/280 • Svízel s datem korunovace/282 • Podoba korunovačního obřadu/285

7. Mezi papežem a římským králem: zápas o dominanci ve středověchodní Evropě 1300–1304 / 289

Správa polských území/289 • Kooperace s německým řádem v Gdaňském Pomohí/293 • Obsazování hejtmanských úřadů/296 • Charakter přemyslovské vlády v Polsku/300 • Poslední Arpádovec v Uhrách a anjouovská kandidatura/302 • Statuta Ondřeje III. z roku 1298/305 • Uhři nabízejí korunu do Čech/307 • Václav II. předává Uhrům svého syna v červenci 1301/308 • Nejednotnost uherských magnátů/310 • Role Jana Muskaty/313 • Papežský legát Boccasini na scéně/314 • Papež Bonifác VIII. proti Přemyslovcům/315 • Interdikt nad Budínem/317 • Postupná destrukce pročeských sil/318 • Pražským biskupem Jan IV. z Dražic/319 • Albrecht ve sporu s duchovními voliteli/321 • Smír krále Albrechta s papežem Bonifácem/325 • Neúspěch české obhajoby u kurie/327 • Konflikt v Ostřihomi/328 • Poručnictví Václavovo ve Vratislavi/329 • Sňatek s Alžbětou Richenzou v květnu 1303 a její korunovace/331 •

Papež rozhoduje ve prospěch Karla Roberta/332 • Václav II. táhne do Uher/340 • Setkání se synem a ostenze malého Ladislava v majestátu/341 • Uherské korunovační klenoty/344 • Přemyslovci vyklízejí pole.../346 • Spojenectví římského krále a Karla Roberta/348 • Albrecht u Kutné Hory/349 • Ostudný ústup říšského vojska/350

8. Král umírá... 1304–1305 / 353

Tíživá finanční situace/353 • Přepadení Petra z Aspeltu nedaleko Basileje/355 • Přípravy na další válku/358 • Lokýtek útočí na Krakovsko/360 • Pozdější obvinění Jana Muskaty pro jeho činnost v úřadu hejtmana/361 • Václav II. vyrovnává závazky/365 • Královo umírání/367 • Pohřeb a převoz na Zbraslav/370 • Hodnocení ze zahraničí/371 • Smír Albrechta s Václavem III./373 • Konec dynastie/374

ČÁST DRUHÁ: MECHANISMY KRÁLOVSKÉ VLÁDY / 375

1. Dvůr Václava II. jako průsečík moci a reprezentace / 377

Sídlo dvora / 377

Dvorské úřady / 389

Purkrabí královských hradů / 392

Uspořádání královského dvora / 398

Královská kaple / 404

Královská kancelář / 412

2. Projevy rytířské a dvorské kultury na královském dvoře / 419

Turnaje / 419

Rytířské pasování / 430

Středohornoněmecká poezie / 433

3. Panovnická doména / 441

Dominium generale a dominium speciale / 441

Královské vilikace / 447

Iudei ad nostram cameram pertineant / 455

Všeobecná a zvláštní berně / 463

Otázka panovnické komory / 468

4. Počátky nové mince a mincovní reforma / 477

Úřad správy mince a písářství berně / 478

Úřad mincmistra pro Čechy a Moravu / 485

Urbura a urbureři / 496

Zkoušení mince / 500

Mincovní dílny (mincovny) v jednotlivých místech (do roku 1300) / 501

Socii de Florentia / 504

Mincovní reforma roku 1300 / 508

„Sběh ke Kutně“ a panovnický regál / 519

ČÁST TŘETÍ: KRÁLŮV PORTRÉT / 523

Poznámky / 551
Použité zkratky / 673
Použité prameny a literatura / 675
Závěrečné poděkování / 705
Wenzel II. König auf silbernem Thron / 707
Mapy / 709
Soupis černobílých vyobrazení / 713
Soupis barevných vyobrazení / 715
Jmenný rejstřík / 719